

Los sobornados

Al detectiu Dave Bannion, interpretat amb sobrietat i força per Glenn Ford, se li encarrega el desagradable cas del suïcidi d'un membre del departament de policia. Si bé en un principi el cas sembla senzill, un sobtat gir de la investigació porta el detectiu Bannion al darrere d'un cas de corrupció que implica el departament de policia, les autoritats polítiques i a un important *capo* de la màfia. Les complicades circumstàncies posaran Bannion contra les cordes i la seva investigació continuarà fora de la llei, esdevenint un cas personal de venjança, a partir del moment en què la màfia fa esclatar el cotxe de Bannion, matant la seva dona.

Quan el 1953 dirigeix *Los sobornados* (The Big Heat), Fritz Lang, director vienès que començà la seva carrera a Alemanya, on signà un bon nombre de pel·lícules notòries i que, des de la seva arribada als Estats Units, es parla que fugint del poder coartador de la llibertat dels nazis, havia consolidat una filmografia impressionant, és ja un home madur, tot un veterà. Així i tot, és, possiblement, el més intens film d'un director caracteritzat precisament per la força i el caràcter que imprimeix a les pel·lícules. La direcció de *Los sobornados* és molt ferma, dura, gairebé im-misericorde. En aquest sentit fug d'algunes aparatoses característiques del cinema negre, com la veu en *off* o el *flashback*, per construir una història lineal i directa, amb un ritme que no té compassió de l'espectador, que es veu vertiginosament endinsat dins una

obscura trama de violència i corrupció contra la qual Bannion lluita en solitari, pràcticament esdevenint un justicier (no emmascarat). L'entrada que Bannion fa a la casa del cap del crim, interrompent una festa social i tacant amb la seva presència el suposat món impol·lut de relacions socials del gàngster és una situació que no ens resultaria difícil de trobar en un còmic de Batman. Lang sí que utilitza altres claus típiques del gènere, com per exemple, els ambients on es desenvolupa el film. Hi apareixen molts dels clàssics llocs dels films negres: el club nocturn; la comissaria de policia; la casa luxosa del cap de la màfia, que contrasta amb la correcta, per no dir humil, casa del detectiu de policia; el cau on se reuneixen els pinxos a jugar al pòquer i tenir els contactes amb les seves amants, etc.

Per refermar-nos en la forma de dirigir crua i sense contemplacions de Lang basta fixar-se en la primera escena. Un home en primer pla, d'esquena a la càmera, està assegut al seu escriptori. Deixa una carta sobre la taula, agafa un revòlver i es pega un tret al cap. Al moment una dona al fons de la imatge, baixa unes escales, indiferent a la mort de l'home. Agafa la carta, fa una trucada i pronuncia les primeres paraules del film: "El Sr. Lagana?, Ja sé que és molt tard però despertí'l, digui-li que és la viuda de Tom Duncan". D'aquesta crua manera ens acaba de fer saber que és la viuda de l'home que s'ha pegat un tret al cap, de qui no n'hem vist el rostre i amb una total indiferència, és més, amb una no dissimulada satisfacció, dona la notícia a un ho-

me poderós, ric, que aviat sabrem que no és més que el gàngster Mike Lagana.

En general aquest és un film que no admet grisos ni colors i, precisament per això, està retratada en un expressiu i contrastat blanc i negre (a posteriori faré un comentari al voltant de la quantitat del blanc i de negre que hi ha al film). El mateix passa amb els personatges; són gairebé arquetípics, i, en aquest sentit, totalment irreals, només possibles en l'estilitzat món de somnis creat pel cinema. Però, oh màgia, aquests personatges estan transposats a la pantalla amb un talent tan extraordinari (aquell de què eren capaços els més grans directors) que es converteixen en perfectament creïbles per a l'espectador.

El món en què Bannion es mou és el món dels gàngsters, dels criminals i dels corruptes. És un ambient hostil per a un home que es manté honrat, dur, inflexible i expeditiu. Només hi ha un lloc on descobrim que Bannion té una altra cara i és la seva llar. Curiosament, aquest home inflexible té una segona personalitat, la que podem veure quan és a casa, relaxat, atent, amant de la seva dona i de la seva filla. Quan veiem Bannion a casa Lang posa el fre bruscament al ritme frenètic i malaltís. Aleshores el protagonista troba el merescut descans, pot relaxar-se, i, per uns instants, es troba en un ambient net de la corrupció que inunda el món. És una petita i fràgil illa de color blanc al bell mig d'un món negre i hostil, però la corrupció envaeix aquest petit refugi de forma violenta amb l'atemptat que se'n porta la vida de la dona de Bannion. Aquest fet és de destacar ja que és poc habitual que un film de l'època s'atreveixi al que fa Lang aquí. En certa forma, per l'impacte sobre la ment de l'espectador, es podria dir que anticipa el que Hitchcock faria a *Psicosis* (Psycho, 1960) quan Norman Bates (Anthony Perkins) assassina Marion Crane (Janet Leigh) a la arxifamosa escena de la dutxa.

Si fins aquí hem parlat de la trepidant i desesperada lluita del solitari Bannion, és just, i necessari, dir que es reserva Lang un raig de llum al film, una veritable esperança i salvació del personatge de Bannion. Cal però abans parlar de la curiosa variant de la *femme fatale* de torn. En aquest cas no ho és tant, sinó una jove capriciosa que cerca la vida fàcil al costat d'un sicari de Lagana. Gloria Grahame interpreta aquest paper, mentre que l'assalariat de Lagana que l'acaba maltractant, no és altre que Lee Marvin, com sempre amb una interpretació poderosa. El personatge de Grahame acaba tenint una relació de compassió mútua amb Bannion, però mentre aquest acaba superposant la justícia per damunt de la venjança, superant l'instint primari pel sentiment d'allò correcte, no així ella, que torna amb la mateixa moneda el maltracte del personatge de Marvin i ho paga amb escreix. Per la seva banda Dave Bannion acaba retornant a una (nova/vella) vida després de superada l'aventura.

(1) La filmografia de Fritz Lang és extensa i no hi ha, pràcticament, res dolent. De la seva etapa alemanya destacar entre d'altres les absolutament impressionants adaptacions destaquen de l'epopeia nacional *Die Nibelungen: Siegfried* i *Die Nibelungen: Kriemhilds Rache* ambdues de 1924, l'arxiconeguda *Metropolis* (1927), dos films de la saga del supercriminal Dr. Mabuse separats per més d'una dècada (1922 i 1933) o el film que habitualment s'interpreta com a anticipador del nazisme, atès que reflecteix l'estat d'inquietud i paranoia de la societat alemanya, *M*, el vampir de Düsseldorf (1931), i que podria considerar-se un precursor directe del cinema negre. Si passam a repassar la seva etapa com a cineasta als Estats Units, el cert és que segueix faturant obres que han passat a la història del cinema com a grans clàssics i toca diversos gèneres com el western —*La venjança de Frank James* (The Return of Frank James, 1941), *Encubridora* (Rancho Notorious, 1950)—, el cinema negre —*Perversidad* (Scarlet Street, 1946) o la mateixa *Los sobornados* (The Big Heat, 1953)—, el cinema d'aventures —*Los contrabandistas de Moonfleet* (Moonfleet, 1955), i d'altres. Finalment Lang tornà a Alemanya on tengué l'oportunitat de tancar la saga del Dr. Mabuse amb un darrer retorn de la gran ment criminal amb *Los crímenes del Dr. Mabuse* (Die Tausend Augen des Dr. Mabuse, 1960).

Los
sobornados.

